

WONING- CORPORATIES EN DE LOKALE POLITIEK

HANDREIKING
GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN
2018

vereniging van
woningcorporaties

WONINGCORPORATIES EN DE LOKALE POLITIEK

HANDREIKING GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 2018

Op 21 maart 2018 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Die verkiezingen zijn belangrijk voor woningcorporaties. De gemeente bepaalt lokaal beleid en maakt met woningcorporaties en huurdersorganisaties afspraken over de volkshuisvestelijke prestaties. In aanloop naar de verkiezingen kunnen woningcorporaties hun kans grijpen om het lokale beleid te beïnvloeden. In deze handreiking tips over momenten en manieren van beïnvloeding, een checklist van landelijke en lokale lobbyonderwerpen en praktische informatie.

1. OP WELKE MOMENTEN KUN JE INVLOED UITOEFENEN?

De gemeenteraadsverkiezingen vinden plaats op 21 maart 2018. De meeste partijen stellen in het voorjaar van 2017 de (leden en werkwijze van) de verkiezingsprogrammacommissies vast. Tot het najaar nemen de commissies de tijd om de programma's te schrijven. Die worden tussen september en december van 2017 op de algemene ledenvergadering vastgesteld. Begin februari 2018 moeten de kandidatenlijsten zijn ingeleverd en start de verkiezingscampagne. Na de verkiezingen worden de colleges gevormd en beginnen de nieuwe wethouders en raadsleden.

- De periode waarin de verkiezingsprogramma's worden geschreven is een goed moment waarop je je boodschap bij partijen kwijt kunt. Veel partijen staan open voor input of halen die zelfs actief op bij stakeholders. Het verschilt per partij hoe breed ze input ophalen.
- Aan de hand van de verschillende partijprogramma's zal na de verkiezingen een collegeprogramma worden vastgesteld. Daarin staat wat het College van B&W de eerstvolgende periode van vier jaar wil realiseren. Na de verkiezingen is uiteraard ook de samenstelling van de nieuwe gemeenteraad en (iets later) van het College van Burgemeester en Wethouders bekend. Dat is een goed moment om kennis te maken met nieuwe raadsleden en wethouders (zeker die op het vlak van wonen).
- Deze kennismaking is het begin van een duurzame relatie met de raadsleden en het college. Want ook in de vier jaren na de gemeenteraadsverkiezingen zijn er genoeg momenten waarop het verstandig is om contact te onderhouden. Vaak komen gedurende de raadsperiode diverse woon-gerelateerde onderwerpen als de woonvisie, bestemmingsplannen, herstructureringsplannen en leefbaarheid op de agenda van de raad.

2. HOE OEFEN JE INVLOED UIT?

Ga het gesprek aan. Zorg dat lokale afdelingen van je bestaan afweten. Zoek voorafgaand aan de verkiezingscampagne contact met leden van de fractie en/of de programmacommissie, tijdens de verkiezingscampagne met kandidaat-gemeenteraadsleden en na de verkiezingscampagne met de nieuwe raadsleden en wethouders. En vergeet ook niet de ambtenaren van de gemeente te betrekken in de lobby. Enkele suggesties:

VOORAF

- Zet voor je eigen organisatie op een rijtje: welke onderwerpen zijn voor ons belangrijk de komende periode? Welke onderwerpen staan al in de (lokale) belangstelling en hoe kunnen we daarbij aanhaken? Wat is het speelveld – welke invloed en belangen hebben de politieke partijen en onze eigen stakeholders? Welke boodschappen kunnen we gezamenlijk met andere partijen brengen?

TOTSTANDKOMING VERKIEZINGSPROGRAMMA'S (VOORJAAR 2017 TOT NAJAAR 2017)

- Ga na hoe de procedure rond de vaststelling van het verkiezingsprogramma bij lokale partijen is geregeld. Zoek contact met diegenen die binnen een partij feitelijk invloed uitoefenen op de totstandkoming van het verkiezingsprogramma. Zittende raadsleden of wethouders die zich met de portefeuille volkshuisvesting bezig hebben gehouden hebben hierop - in ieder geval informeel - vaak grote invloed. Het is dan ook goed met deze lokale partijpolitieke opinieleiders in gesprek te gaan.
- De lokale verkiezingsprogrammacommissie verzamelt vaak actief input voor het programma. Stuur hen (al dan niet samen met stakeholders) een brief of maak een afspraak. Laat daarbij zien: welke meerwaarde kan de woningcorporatie bieden binnen de gemeente voor de verschillende problemen/opgaven die er liggen? Wat

hebben zij daarvoor nodig van de politiek? Verderop in deze handreiking staan een aantal kernboodschappen om uit te putten.

- Houd hierbij de visies van de verschillende politieke partijen in het achterhoofd. Het overzicht van de [landelijke verkiezingsprogramma's](#) (ten behoeve van de Tweede Kamerverkiezingen in 2017) dat Aedes maakte kan hierbij nuttig zijn.

CAMPAGNETIJD (JANUARI TOT 21 MAART 2018)

- In de aanloop naar de verkiezingen kun je een bijeenkomst voor een of meer partijen organiseren waarin je met hen de stand van de volkshuisvesting en je plannen voor de komende jaren bespreekt. Het kan nuttig zijn een dergelijke bijeenkomst samen met andere corporaties en stakeholders in de gemeente te organiseren. Een politiek café over de lokale volkshuisvesting is wellicht voor jou een geschikte vorm. Zo'n café past uitstekend in de laatste weken van de verkiezingscampagne.
- Naast het rechtstreeks benaderen van politieke partijen kan het ook nuttig zijn bepaalde onderwerpen via de pers op de agenda te zetten.
- Je kunt in het bewonersblad de voor jou belangrijkste thema's uitleggen in bijvoorbeeld een interview met de directeur-bestuurder, een overzicht plaatsen van de wonen-standpunten van de lokale partijen of kandidaat-raadsleden interviewen en een aantal gerichte vragen stellen over hun plannen voor de volkshuisvesting.
- Maak je corporatie bekend bij politici in de aanloop naar verkiezingen. Daartoe kun je bijvoorbeeld een eenvoudige flyer maken met kerngegevens over de corporatie, waarin staat welke afspraken met de gemeente en huurdersorganisaties zijn gemaakt en wat de concrete voornemens voor de komende periode zijn.

NA INSTALLATIE GEMEENTERAAD EN COLLEGE VAN B&W

- Nodig nieuwe raadsleden en wethouders (liefst samen met collega-corporaties) uit voor een kennismakingsgesprek en een werkbezoek. Dit kun je jaarlijks herhalen. Bijvoorbeeld door op de fiets een wijk te bezoeken en dan buurtcentra, bouwprojecten en andere belangwekkende zaken te bezoeken en bespreken
- Aedes maakte in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen [Partners in wonen](#), een informatiebrochure over het werk van woningcorporaties. Deze brochure is interessant voor (nieuwe) gemeenteraadsleden en lokale afdelingen, maar ook voor andere samenwerkingspartners die willen weten hoe sociale huur in Nederland werkt. Download de brochure in dossier Verkiezingen op [Aedes.nl](#).

DOORLOPEND

- Vergeet niet – naast de politiek - de ambtenaren van de gemeente te betrekken in je lobby. Zij adviseren de wethouders, schrijven het beleid en de stukken voor de gemeenteraad en spelen een grote rol bij de afhandeling van allerlei 'dagelijkse' beslissingen. De expertise van de ambtenaren is onmisbaar voor de politieke bestuurders.
- Naast de specifieke beleidsambtenaren, kan het nuttig zijn om ook de gemeentesecretaris (hoogste ambtenaar en adviseur van het college van B&W) en mogelijk de griffier (ondersteuner van de gemeenteraad) aan je netwerk toe te voegen.
- De griffier kan bijvoorbeeld aan de gemeenteraad voorstellen om een hoorzitting of werkbezoek te organiseren in aanloop naar de behandeling van de woonvisie in de raad. De gemeentesecretaris kan de verschillende gemeentelijke afdelingen waarmee je te maken hebt (denk aan wonen, financiën, ruimtelijke ordening/vergunningen, maar ook welzijn en zorg) beter laten samenwerken.
- Zet ook de mensen uit je eigen organisatie in de lobby in; zij hebben immers vaak overleg of contact met ambtenaren van de gemeente. Zijn je medewerkers zich voldoende bewust van de lobbydoelen en kunnen zij een overleg dat over onderwerp A gaat, ook gebruiken om onderwerp B onder de aandacht te brengen?
- Betrek je hele organisatie bij de lobbydoelen en zorg dat je te horen krijgt welke signalen er in die ambtelijke overleggen, buiten de agenda om, afgegeven worden. Immers, later aan de bestuurlijke gesprekstafel komen deze signalen zeer waarschijnlijk terug en dan is het maar beter om daar op voorbereid te zijn of dat zelfs voor te zijn.

LEESTIPS

- *Het Grote Lobbyboek*, Erik van Venetië & Jaap Luikenaar
- *Handboek Public Affairs*, Frans van Drimmelen
- *Lobbyland*, Ariejan Korteweg & Eline Huisman

3. LANDELIJKE EN LOKALE LOBBYBOODSCHAPPEN

De afgelopen jaren is veel van de energie van de corporatiesector gegaan naar herziening van het stelsel. De parlementaire enquête, nieuwe Woningwet en het toezicht brachten en brengen veel regeldruk met zich mee. Dat speelde tijdens de vorige gemeenteraadsverkiezingen een grote rol. Aedes brengt die regeldruk onder de aandacht van de landelijke politiek en pleit ervoor de sector de komende jaren rust te gunnen. Daarnaast pleit Aedes voor meer ruimte voor lokaal maatwerk en aandacht voor regionale verschillen.

Bovenal stellen we ons constructief op richting de politiek en onze stakeholders. De kernboodschap: woningcorporaties willen weer volop investeren en bijdragen aan de maatschappelijke opgaven die er liggen. Die ambities heeft Aedes samengebracht in een Woonagenda. De belangrijkste thema's zijn verduurzaming van woningen, betaalbare huren, maatwerk voor bijzondere doelgroepen en nieuwbouw.

- [Woonagenda Aedes](#)
- [Meer informatie over het beleid van Aedes vind je op \[www.aedes.nl/koers\]\(http://www.aedes.nl/koers\)](#)
- [De verkiezingsnotitie van Aedes voor de landelijke verkiezingen van maart 2017](#)

CHECKLIST LOBBYBOODSCHAPPEN LANDELIJK

Gemeenten kunnen formeel geen invloed uitoefenen op landelijk beleid. Ze kunnen de zorgen die corporaties hebben op deze punten wel meenemen binnen de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) en lokale politici en bestuurders binnen hun partij en in de gemeentepolitiek. Het is belangrijk om het effect van landelijk beleid op het lokale speelveld uit te leggen en in gesprek te gaan over ontwikkelingen, mogelijke oplossingen en samenwerking.

- De [verhuurderheffing](#) is een belasting die woningcorporaties jaarlijks moeten betalen. Gezamenlijk kost het corporaties 2 miljard euro per jaar. Dat gaat ten koste van investeringen in nieuwbouw, verduurzaming, betaalbaarheid en leefbaarheid.
- Sinds de invoering van de Woningwet mogen woningcorporaties in principe geen middeldure huurwoningen meer bouwen. Dat is voor veel lokale woningmarkten funest. Welke afspraken kunnen gemeenten en corporaties hierover maken?
- Gemeenten hebben meer verantwoordelijkheden op het gebied van zorg en ondersteuning. Wat zijn de mogelijkheden om op die gebieden samen te werken?

CHECKLIST LOBBYBOODSCHAPPEN LOKAAL

Onderzoek en/of vraag naar de standpunten van de verschillende politieke partijen op de volgende onderwerpen. Kijk ook naar bestaand beleid, de woonvisie en gemaakte prestatieafspraken.

- Wat zeggen de lokale partijen over verduurzaming, aantallen te realiseren nieuwbouw, levensloopbestendige bouw, realisatie van beschermde kleinschalige woonvormen, samenwerking met andere bouwende partijen, woningtoewijzing, betaalbaarheid, leefbaarheid en huurbeleid? Welke ondersteunende maatregelen (subsidiemogelijkheden) zijn er vanuit de gemeente? Wordt er voldoende gebruik gemaakt van de mogelijkheden en aanknopingspunten in de woonvisie?
- Wat zeggen de lokale verkiezingsprogramma's over de ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen en dergelijke) en hoe sluit dat aan bij de voornemens van de corporatie? Waar zitten onnodige belemmeringen of risico's? Hoe bereidt de gemeente zich voor op de nieuwe Omgevingswet?
- Hoe denken politieke partijen over de (huisvesting van) bijzondere doelgroepen zoals jongeren, (jonge) gezinnen, statushouders, arbeidsmigranten en mensen die zorg nodig hebben? Welke groepen verdienen speciale aandacht? Kunnen flexibele vormen van huren soelaas bieden voor doelgroepen?
- Zijn er voldoende locaties om te bouwen wat nodig is? En welke voorwaarden verbindt de gemeente hieraan?
- Hoe kunnen corporaties en gemeenten samenwerken op het vlak van (het bestrijden van) woonfraude? Denk aan het uitwisselen van gegevens.
- Andere mogelijke onderwerpen van gesprek: verkoop van corporatiewoningen, schuldhulpverlening, startersleningen, de huisvesting van vergunninghouders.
 - [Overzicht verkiezingsprogramma's landelijke verkiezingen 2017](#)

CONTACTGEGEVENS VAN LOKALE PARTIJAFDELINGEN

- [VVD](#)
- [PVV](#)
- [CDA](#)
- [D66](#)
- [SP](#)
- [GroenLinks](#)
- [PvdA](#)
- [ChristenUnie](#)
- [SGP](#)

In veel gemeenten spelen lokale partijen een belangrijke rol. Hun contactgegevens zijn vrijwel altijd verkrijgbaar via de gemeentelijke website.

4. PRAKTISCHE INFORMATIE

COMMUNICATIEMIDDELEN

Bij gesprekken met lokale politici is het handig om feiten en cijfers bij te hand te hebben. Je kunt hen ook wijzen op de mogelijkheden om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen in de corporatiesector.

- [Branche in beeld 2017: kerncijfers over de corporatiesector](#)
- [Partners in wonen \(september 2017\)](#), een informatiebrochure over woningcorporaties die Aedes maakte in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen.
- [Feiten & cijfers op Aedes.nl](#)
- [Dossier regionale woningmarkten op Aedes.nl](#)
- Iedereen kan zich op [aedes.nl](#) inschrijven en vervolgens aanmelden voor de alerts en digitale nieuwsbrief.
- Abonneren voor (de digitale versie van) Aedes-Magazine kan gratis op [www.aedesmagazine.nl](#).

INFORMATIE OVER PROCEDURES EN REGELS

Wettelijke vereisten in verband met de verkiezingen zijn geregeld in de kieswet. De Kiesraad is de instantie die verkiezingen in goede banen leidt. De officiële deadline voor de kandidaatstelling (dag der kandidaatstelling) is 43 dagen voor de verkiezingsdatum. Op die datum moeten de kandidaten door de partijen bij de gemeente zijn aangemeld en moet aan allerlei formele eisen zijn voldaan. Wat betreft de lokale verkiezingsprogramma's geldt dat lang niet alle partijen landelijke richtlijnen voor deadlines van de verkiezingsprogramma's hebben. De lokale afdelingen van politieke partijen maken daar dikwijls hun eigen keuzes in.

- [Informatie over de gemeenteraadsverkiezingen van de Kiesraad](#)
- [Informatie over publieksvoorlichting tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van ProDemos](#)

5. MEER INFORMATIE

Volg voor meer informatie en ondersteuning in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen het dossier [Verkiezingen op Aedes.nl](#).

©2017, Den Haag

Vormgeving: Aedes vereniging van woningcorporaties

vereniging van
woningcorporaties

